

POLITICA DE CONFIDENȚIALITATE ÎN CADRUL
BIBLIOTECHII ȘTIINȚIFICE A UNIVERSITĂȚII DE STAT „ALECU RUSSO”
DIN BĂLȚI

*POLICY OF CONFIDENTIALITY WITHIN THE SCIENTIFIC LIBRARY
OF „ALECU RUSSO “ BĂLȚI STATE UNIVERSITY*

LILIA ABABII

Abstract: *The aim of this study is to investigate the use of the right to protection of personal data and to identify user satisfaction regarding the privacy of personal data promoted by the Scientific Library.*

Keywords: *confidentiality, personal data, user, code of ethics*

Necesitatea socială de identificare a persoanei a constituit întotdeauna o preocupare atât pentru puterea publică, cât și pentru sectorul privat. Datele personale au făcut întotdeauna obiectul unor dorințe de a le afla, uneori și numai din pură curiozitate. Dar cu adevărat, importanța lor deosebită crește odată cu explozia tehnologiilor de comunicații.

Termenul „date cu caracter personal” se confundă de multe ori cu noțiunile de identitate, intimitate, viață privată. Conform **Legii Republicii Moldova privind protecția datelor cu caracter personal** „Date cu caracter personal este orice informație referitoare la o persoană fizică identificată sau identificabilă (subiect al datelor cu caracter personal). Persoana identificabilă este persoana care poate fi identificată, direct sau indirect, prin referire la un număr de identificare sau la unul ori mai multe elemente specifice identității sale fizice, fiziologice, psihice, economice, culturale sau sociale”

În Republica Moldova, autoritatea responsabilă de control asupra corespunderii prelucrării datelor cu caracter personal cerințelor prezentei legi a fost desemnat **Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal** (CNPDCP). În acest sens, CNPDCP este o autoritate de supraveghere autonomă și independentă cu atribuțiile specifice oricărei instituții de control. Obiectivul Centrului este apărarea drepturilor și libertăților fundamentale ale persoanelor fizice, în special a dreptului la viață privată în legătură cu prelucrarea și transmiterea datelor cu caracter personal.

Protecția datelor se realizează în baza anumitor acte normative atât naționale cât și internaționale: Constituția Republicii Moldova (din 29.07.1994), Legea privind protecția datelor cu caracter personal nr. 133 (din 8.07.2011), Legea privind accesul la informație. nr.982-XIV (din 11.05.2000), Declarația universală a drepturilor omului, Carta Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene.

La nivel de domeniu există documente ce vin să susțină dreptul la protecția și confidențialitatea datelor cu caracter personal. În 2014 în cadrul Conferinței anuale a Asociației Bibliotecarilor din Republica Moldova (ABRM) a fost aprobat **Codul deontologic al bibliotecarului**, ca normă de conduită morală obligatorie pentru toți bibliotecarii din Republica Moldova. Monitorizarea aplicării și examinarea încălcării prevederilor lui cad în sarcina Consiliului Asociației Bibliotecarilor și Comisiei de Etică profesională. În aliniatul trei al acestui cod, cu genericul *Bibliotecarul și Utilizatorul* se stipulează: **Bibliotecarul trebuie să garanteze o abordare personală asigurând confidențialitatea datelor referitoare la utilizatori, a surse-**

lor infodocumentare consultate și respectînd dreptul acestora la intimidare .

În anul 2002 la Glasgow, Federația Internațională a Asociațiilor și Instituțiilor Bibliotecare (IFLA) face o declarație cu privire la biblioteci și servicii de informare. IFLA declară: „**Bibliotecile și serviciile de informare vor proteja dreptul fiecărui utilizator la intimitate și confidențialitate privind informațiile căutate sau primite și resursele consultate, împrumutate, achiziționate sau transmise**”. În consecință, IFLA face apel către bibliotecile, serviciile de informare și personalul acestora să susțină și să promoveze principiile libertății intelectuale și să ofere un acces nelimitat la informații.

Schimbările ce au loc în societate în ultima perioadă impun instituțiilor publice anumite rigori în ceea ce privește protecția datelor. Din aceste considerente sînt elaborate politici instituționale, se concep programe de securitate informațională care au drept scop protejarea datelor cu caracter personal.

În acest sens, Instituția Publică Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți (USARB) asigură protecția drepturilor și libertăților fundamentale ale persoanei fizice referitor la prelucrarea datelor cu caracter personal, în special, a dreptului la inviolabilitatea vieții intime, familiale și private. La nivel instituțional sau adoptat acte ce vor reglementa securizarea datelor cu caracter personal:

- 1. Politica de securitate privind protecția datelor cu caracter personal la prelucrarea acestora în cadrul sistemelor informaționale gestionate de instituția publică USARB.**
- 2. Ordinul privind protecția datelor cu caracter personal la prelucrarea acestora în cadrul sistemelor informaționale gestionate de instituția publică USARB.**
- 3. Regulamente ale sistemelor de evidență.**

- *Regulament privind prelucrarea informațiilor ce conțin date cu caracter personal în sistemul de evidență a candidaților la concursul de admitere la studii superioare în USARB*
- *Regulamentul privind prelucrarea informațiilor ce conțin date cu caracter personal în sistemul de evidență a cititorilor în BȘ USARB*

Biblioteca Științifică „Alec Russo” din Bălți (BȘ USARB) ca parte integrantă a USARB îndeplinește misiunea de asigurare informațională și documentară a procesului educațional și științific, facilitînd accesul la informații prin crearea condițiilor și a instrumentelor bibliografice adecvate, prin formarea culturii informației utilizatorului. Conform Legii nr. 133 din 8 iulie 2011 cu privire la protecția datelor cu caracter personal BȘ USARB operează cu date cu caracter personal a utilizatorilor săi astfel obținînd statut de operator de date cu caracter personal.

Biblioteca are în gestionare sistemul de **Evidență a cititorilor**. În scopul asigurării măsurilor de protecție a informației de o eventuală distrugere, modificare, copiere, răspîndire ilegală a fost elaborat *Regulamentul privind prelucrarea informațiilor ce conțin date cu caracter personal în sistemul de evidență a cititorilor în BȘ USARB*.

Prin respectivul regulament BȘ USARB se obligă să respecte legislația în vigoare privind protecția datelor cu caracter personal și libera circulație a acestora, precum și legislația privind prelucrarea datelor cu caracter personal și protecția vieții private. Prezentul Regulament stabilește drepturile și obligațiile personalului responsabil din cadrul Bibliotecii antrenat în procesul de colectare și gestionare a informației cu caracter personal și are drept scop reglementarea principiilor, condițiilor și modalităților de asigurare a accesului la această informație, asigurîndu-i securitatea, integritatea, onoarea, demnitatea, reputația profesională, drepturile

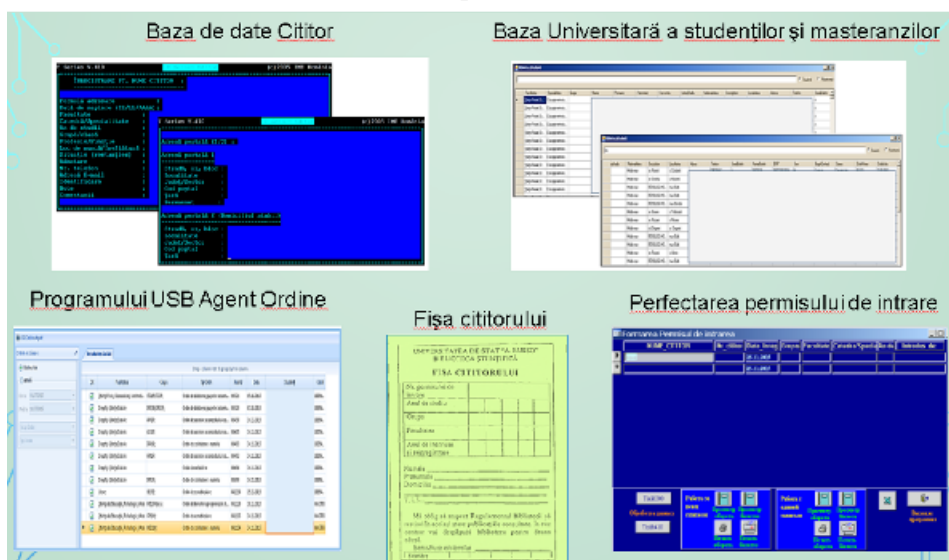
și interesele fiecărui utilizator în parte.

În cadrul acestui Regulament sînt stipulate condițiile generale și cerințele față de prelucrarea datelor cu caracter personal ale utilizatorilor BȘ USARB în cadrul sistemului de evidență *Evidența cititorilor*. În cadrul sistem de evidență *Evidența cititorilor* sînt prelucrate următoarele categorii de date cu caracter personal:

- ✓ numele, prenumele;
- ✓ IDNP;
- ✓ semnătura;
- ✓ numărul de telefon/fax;
- ✓ numărul de telefon mobil;
- ✓ adresa (domiciliului/reședinței);
- ✓ adresa e-mail;
- ✓ profesia și/sau locul de muncă;
- ✓ imagine

Colectarea și prelucrarea datelor cu caracter personal se efectuează pentru realizarea următoarelor scopuri:

- Înregistrarea utilizatorilor în *Baza de date Cititor*;
- Realizarea *Programului Noul Utilizator* ;
- Eliberarea *Permisului de intrare* în Biblioteca Științifică USARB;
- Completarea *Fișei cititorului* în Oficiul Săli de împrumut;
- Utilizarea programului *USB Agent Ordine*;
- Conexiunea cu Baza Universitară a studenților și masteranzilor USARB prin Intranet;
- Ținerea evidenței oportune a utilizatorilor în programul de *Statistică BȘ USARB*;
- Redactarea Bazei de date Cititorul, Modulul Circulație;
- Eliberarea Bonurilor de achitare pentru Permise de Intare;

Ținînd cont de actualitatea problemei dreptului la protecția datelor în cadrul Bibliotecii Științifice USARB s-a inițiat studiul care a urmărit **scopul: identificarea gradului de satisfacție a utilizatorilor în ceea ce privește politica de confidențialitate a datelor cu caracter personal promovată de Biblioteca Științifică USARB.**

Obiectivul studiului a fost cercetarea și elucidarea aspectelor ce țin de dreptul la protecția datelor cu caracter personal:

- Determinare opiniei subiecților investigației în privința acțiunilor pe care le întreprinde

Biblioteca în direcția protecției datelor.

- Stabilirea nivelului de familiarizare a utilizatorilor cu noțiunea de *date cu caracter personal*;
- Identificarea cunoștințelor privind scopul colectării datelor;

Metoda de colectare a datelor pentru acest studiu a fost sondajul. Instrumentul de cercetare utilizat a fost chestionarul scris cu întrebări închise. Chestionarul a fost distribuit unui număr de 50 utilizatori toți fiind studenți secția zi.

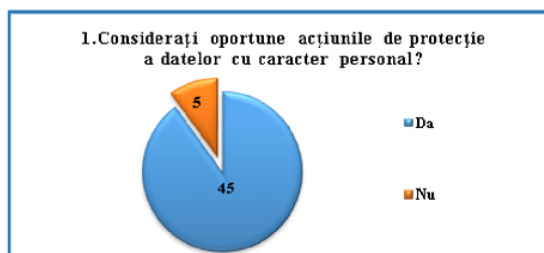
Rezultatele obținute la finele acestui studiu au demonstrat următoarele:

1. În încercarea de a afla dacă acțiunile întreprinse în direcția protecției datelor cu caracter personal de Biblioteca în calitate de operator de date sînt considerate oportune de către participanții la chestionar am obținut următoarele răspunsuri: 45 respondenți au răspuns – da, 5 respondenți au răspuns - nu. Ne bucură faptul că majoritatea din cei chestionați consideră importante și potrivite acțiunile întreprinse în direcția protecției datelor cu caracter personal de Biblioteca. Putem spune că bibliotecarii își desfășoară activitățile în conformitatea cu legislația în vigoare, asigurînd confidențialitatea datelor referitoare la utilizatori, a surselor infodocumentare consultate și respectînd dreptul acestora la intimitate conform codului deontologic.

Avînd în vedere faptul că utilizatorii participanți la sondaj aveau un nivel diferit de pregătire ne-am propus să aflăm cum percep ei noțiunea de *date cu caracter personal* și care date în viziunea lor poartă un caracter personal.

Diagrama 1

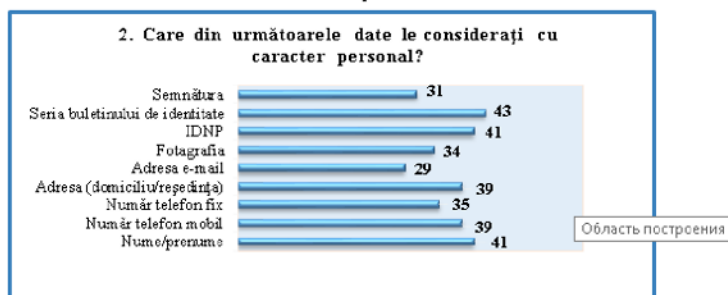
Oportunitatea acțiunilor întreprinse în direcția protecției datelor

2. La întrebarea **Care din următoarele date le considerați cu caracter personal?** am primit următoarele răspunsuri: cei mai mulți, 42 respondenți au indicat drept date cu caracter personale - seria buletinului de identitate, numele/ prenumele și IDNP, 39 respondenți au indicat adresa (domiciliu/reședința) și numărul de telefon mobil, 35 respondenți - numărul de telefon fix, 34 respondenți - fotografia, 31 respondenți semnătura și 29 adresa de e-mail.

Diagrama 2

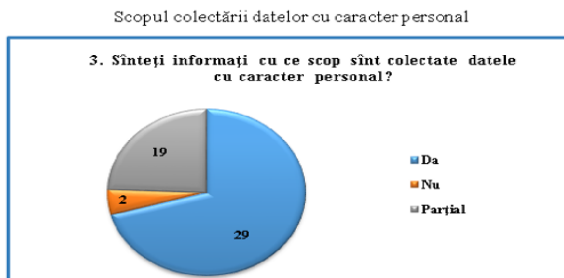
Date cu caracter personal

Din cele anunțate mai sus și prezentate în Figura nr.2 putem afirma că respondenții percep diferit noțiunea de *date cu caracter personal*, fapt ce denotă un nivel insuficient de informare la acest subiect.

3. La întrebarea **Sînteți informați cu ce scop sînt colectate datele cu caracter personal?** participanții la sondaj au dat următoarele răspunsuri: da, sînt informați - 29 respondenți, nu sînt informați - 2 respondenți, parțial informați - 19 respondenți.

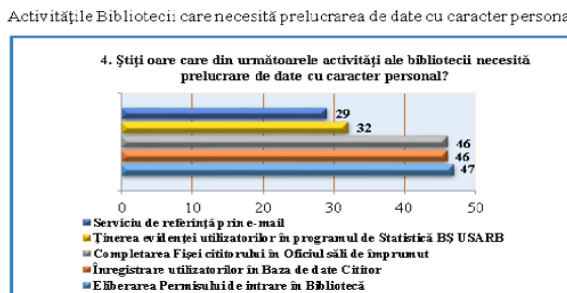
Diagrama 3

Din datele prezentate putem conchide că cea mai mare parte din cei chestionați sînt informați în ceea ce privește scopul urmărit în procesul de colectare a datelor cu caracter personal în cadrul Bibliotecii.

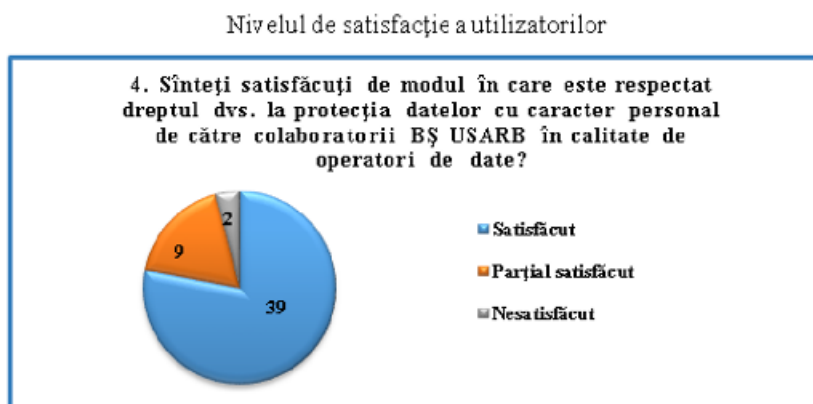
4. Următoarea întrebare vine să o completeze pe cea precedentă urmărind stabilirea situațiilor în care e nevoie de date personale. Răspunsurile oferite de respondenți la întrebarea nr.3 **Știți oare care din următoarele activități ale Bibliotecii necesită prelucrare de date cu caracter personal?** au arătat următorul clasament: eliberarea *Permisului de intrare* – 47 respondenți, înregistrarea utilizatorilor în *Baza de date Cititor* și completarea *Fișei cititorului* în *Oficiul săli de împrumut* – 46 respondenți, ținerea evidenței oportune a utilizatorilor în programul de *Statistică BȘ USARB* – 32 respondenți, gestionarea serviciului de referințe prin e-mail *Întrebă bibliotecarul* - 29 respondenți. (Figura nr.4) Acest fapt ne demonstrează că cei chestionați cunosc în mare parte activitățile la realizarea cărora bibliotecarii au nevoie de date cu caracter personal. Rezultatul clasamentului este detrmnat de participarea nemijlocită a respondenților la furnizarea de date cu caracter personal necesare pentru realizarea proceselor de perfectare a *Permisului de intrare*, completarea *Fișei cititorului* și mai puțin la acțiunile ce țin de evidența statistică. Nominalizarea redusă a serviciului de referințe prin e-mail *Întrebă bibliotecarul* se justifică prin noutatea acestuia.

Diagrama 4

5. Pentru a identifica *nivelul de satisfacție a utilizatorilor vis-a-vis de modul în care le este respectat dreptul la confidențialitatea și protecția datelor cu caracter personal de către colaboratorii BȘ USARB în calitate de operatori de date*, am propus celor chestionați următoarele opțiuni: satisfăcut, parțial satisfăcut și nesatisfăcut. Din numărul total de respondenți cei mai mulți au afirmat că sînt satisfăcuți - 39, parțial satisfăcuți - 9, nu sînt satisfăcuți - 2. Astfel exprimînd încredere față de bibliotecari ca operatori de date. Datele demonstrează că colaboratorii Bibliotecii în calitate de operatori de date respectă dreptul la confidențialitatea și protecția datelor personale ale utilizatorilor. Respondenții care au răspuns negativ n-au specificat ce i-a determinat să răspundă astfel. Comparînd datele negative obținute la întrebarea nr.2 și întrebarea nr. 4 putem presupune că acești respondenți nu au cunoștințe despre scopul colectării datelor cu caracter personal, de unde apare și nivelul de nesatisfacție.

Diagrama 5

În urma promovării sondajului vizînd identificarea gradului de satisfacție a utilizatorilor în ceea ce privește politica de confidențialitate a datelor cu caracter personal promovată de Biblioteca Științifică USARB s-a constatat că majoritatea respondenților sînt satisfăcuți de acțiunile întreprinse de aceasta în domeniul protecției datelor personale. Analiza rezultatelor chestionării a depistat însă și un număr mic de respondenți parțial satisfăcuți și nesatisfăcuți. Putem presupune că acest fapt se datorează nivelului scăzut de informare a utilizatorilor în domeniul dreptului la protecția datelor cu caracter personal și anume în ce privește definirea termenului „Date cu caracter personal”, identificarea scopului și activitățile la realizarea cărora Biblioteca are nevoie de datelor personale.

Societatea în care trăim a cunoscut transformări radicale încît cu greu putem ține pasul noilor tehnologii ale informației și comunicării, iar rolul informației în acest context a devenit crucial. Într-o asemenea societate, securitatea informației devine o problemă majoră. În rezultat apare necesitatea adoptării de măsuri adecvate de garantare a integrității acelor caracteristici specifice pentru personalitatea fiecăruia, în scopul prezervării autonomiei individuale.

Ca urmare a realizării studiului privind funcționarea unui mecanism propice pentru privind respectarea datelor cu caracter personal în cadrul bibliotecilor, **concluzionăm:**

- În pofida existenței cadrului normativ, fiecare operator de date cu caracter personal își stabilește propria politică de securitate (ori în general neglijează

acest aspect) care, în majoritatea cazurilor, nu răspunde unor exigențe simple, existînd pericolul de acces neautorizat la sistemele de evidență a datelor cu caracter personal, de operațiuni ilegale de prelucrare a acestor date sau de încălcare prin alte metode a principiilor de confidențialitate a datelor. Deseori informația colectată și gestionată nu este arhivată în formatul corespunzător, care ar asigura un nivel adecvat de securitate și confidențialitate, nu se cunoaște scopul și temeiul legal al operațiunilor de consultare a datelor, iar reglementările privind asigurarea confidențialității informațiilor de multe ori nu sînt respectate.

- Biblioteca obținînd statut de operator de date cu caracter personal este obligată să respecte legislația în vigoare pentru protecția persoanelor cu privire la prelucrarea datelor cu caracter personal și libera circulație a acestor date, precum și legislația privind prelucrarea datelor cu caracter personal și protecția vieții private în sectorul comunicațiilor electronice.
- Pentru asigurarea protecției datelor confidențiale în conformitate cu Legea cu privire la protecția datelor biblioteca trebuie să întreprindă toate măsurile reglementare, administrative, tehnice și organizatorice pentru protecția informației confidențiale.

Bibliografie:

Acte normative

1. *Legea privind accesul la informație. nr.982-XIV din 11mai 2000* [on-line] [citat 18 sept. 2015]. Disponibil: <http://lex.justice.md/md/311759/>
2. *Legea privind protecția datelor cu caracter personal nr. 133 din 8 iulie 2011* [on-line] [citat 21 sept. 2015]. Disponibil: <http://lex.justice.md/md/340495/>
3. *Politica de securitate privind protecția datelor cu caracter personal la prelucrarea acestora în cadrul sistemelor informaționale gestionate de instituția publică USARB din 16 februarie 2015* [on-line] [citat 18 sept. 2015]. Disponibil: [http://www.usarb.md/fileadmin/noutati/rectorat/Politica de securitate USARB scan.pdf](http://www.usarb.md/fileadmin/noutati/rectorat/Politica_de_securitate_USARB_scan.pdf)
4. *Regulament privind prelucrarea informațiilor ce conțin date cu caracter personal în sistemul de evidență a candidaților la concursul de admitere la studii superioare în USARB din 16 februarie 2015* [on-line] [citat 18 sept. 2015]. Disponibil: [http://www.usarb.md/fileadmin/noutati/rectorat/Regulament privind prelucrarea dcp evidenta admitereascan.pdf](http://www.usarb.md/fileadmin/noutati/rectorat/Regulament_privind_prelucrarea_dcp_evidenta_admitereascan.pdf)

Monografii, culegeri, articole

1. *Accesul la informație: Reglementări. Comentarii. Cazuri.* Ch. : Tip. Centrală, 2006. 463 p. ISBN 978-9975-78-006-7.
2. AVORNIC, Gheorghe, MOCANU, Veronica. Realizarea dreptului la protecția datelor cu caracter personal. In: *Revista Naț. de Drept.* 2012, nr 9, pp. 2-7. ISSN 1811-0770
3. CAPȘA, Tudor. Date cu caracter personal. In: *Кадры и заработная плат.* 2013, nr 6, pp. 40-45.
4. *Dreptul tău : Accesul la informație: Legislația RM. Acte internaț. Extrase.* Ch. : Universul, 2002. 359 p. ISBN 9975-944-47-7.
5. MOCANU, Veronica. Delimitări conceptuale în legislația și literatura juridică privind abordarea protecției datelor cu caracter personal. In: *Legea și viața.* 2012, nr 10, pp. 36-44. ISSN 1810-309X.